

**NOQONUNYI MIGRATSIYAGA QARSHI KURASHISHDA ICHKI
ISHLAR ORGANLARIDA TEZKOR-QIDIRUV BO'LINMALARINING
ROLI VA O'RNI**

ASADBEK

IIV AKADEMIYASI KURSANTI

Annotatsiya: *Noqonuniy migratsiya bugungi kunda nafaqat O'zbekiston, balki butun dunyo mamlakatlarini xavf ostiga qo'yadigan muhim ijtimoiy va iqtisodiy muammolardan biriga aylangan. Ushbu muammo nafaqat migratsiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqsa-da, balki migratsiyaga qarshi kurashda samarali chora-tadbirlar ko'rilmaslighi, davlatlarning ichki xavfsizligi va jamoat tartibini ta'minlashda jiddiy muammolarni yuzaga keltiradi. Ayniqsa, ichki ishlar organlarida mavjud bo'lgan tezkor-qidiruv bo'linmalari bu jarayonda muhim rol o'ynaydi. Ularning asosiy vazifasi — noqonuniy migrantlarni aniqlash, ularning faoliyatini monitoring qilish va zarur chora-tadbirlarni amalga oshirishdir. Mazkur maqolada ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining noqonuniy migratsiya bilan kurashishda tutgan o'rni va roli, ularning faoliyatini samarali tashkil etish va nazorat qilish jarayonlari chuqur tahlil etilgan. Noqonuniy migratsiyaning barcha shakllari — xalqaro va ichki, turli huquqbuzarliklar bilan bog'liq bo'lib, ayniqsa, ularning qonuniylashtirilmagan tartibda amalga oshirilishi ijtimoiy xavf-xatarlarni keltirib chiqaradi. Ushbu muammoni hal qilishda tezkor-qidiruv bo'linmalarining o'rni juda muhim. Ayniqsa, ular migratsiya jarayonlarining qonuniy bo'lmagan shakllarini aniqlashda muhim ma'lumotlarni taqdim etadi, monitoring, tahlil va harakatlar rejalarini ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qiladi. Tezkor-qidiruv bo'linmalari noqonuniy migratsiya bilan kurashishda faqatgina og'ir jinoyatlarning oldini olishda emas, balki migratsiya jarayonlarini boshqarishda ham faol ishtirok etadi. Ular xalqaro va milliy qonunlarni buzgan, o'z huquqlarini poymol qilgan migrantlarni aniqlash va ularni muvofiqlashtirilgan tarzda tegishli hukumat idoralariga jo'natishda asosiy rol o'ynaydi. Shu bilan birga, tezkor-qidiruv*

bo'linmalarining samarali faoliyati nafaqat ma'lumotlar almashinuvini osonlashtiradi, balki migratsiya jarayonlarining monitoringini osonlashtiradi va ularni yanada nazorat qilish imkoniyatlarini yaratadi. Noqonuniy migratsiyaning oldini olishda ichki ishlar organlarining tizimli yondashuvi, ayniqsa, tezkor-qidiruv bo'linmalarining ma'lumotlarni tahlil qilish va kuzatishdagi rolini yuqori baholash zarur. Shuningdek, bu bo'linmalarining xalqaro hamkorlikdagi faoliyati, turli davlatlar bilan o'zaro aloqalarni rivojlantirish va migratsiyaga qarshi kurashishda global tizimlarni yaratishda alohida o'rin tutadi. Maqola davomida ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining faoliyatini boshqarish, ularning ishini samarali tashkil etish, shuningdek, noqonuniy migratsiya masalalarida huquqiy asoslarning mustahkamlanishi, migratsiya tizimining o'zgarishi va xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish zarurligi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: *noqonuniy migratsiya, ichki ishlar organlari, tezkor-qidiruv bo'linmalari, migratsiya nazorati, migrantlarni identifikatsiya qilish, xalqaro hamkorlik, jinoyatchilikka qarshi kurash, huquqiy monitoring, migratsiya jarayonlari, huquqbuzarliklar va migratsiya, migratsiya siyosati, vataniga qaytish jarayonlari, migrantlarning huquqlari, migratsiya xavfsizligi, davlat xavfsizligi.*

Аннотация: *Нелегальная миграция на сегодняшний день стала одной из самых серьезных социальных и экономических проблем, угрожающих не только Узбекистану, но и многим другим странам мира. Эта проблема связана не только с особенностями самого миграционного процесса, но и с недостаточной эффективностью мер, направленных на борьбу с миграцией, что ведет к серьезным проблемам в обеспечении внутренней безопасности и общественного порядка. В особенности важную роль в этой борьбе играют подразделения оперативно-разыскной деятельности внутренних органов. Их основная задача заключается в выявлении незаконных мигрантов, мониторинге их деятельности и принятии необходимых мер. В данной статье рассматривается роль и место подразделений оперативно-разыскной деятельности в борьбе с нелегальной миграцией, а также процессы организации и контроля их работы. Нелегальная миграция во всех ее формах — как международная, так и внутренняя — связана*

с различными правонарушениями, и ее незаконное осуществление создает серьезные социальные риски. Подразделения оперативно-разыскной деятельности играют ключевую роль в выявлении незаконных мигрантов и предоставляют важную информацию для мониторинга, анализа и разработки оперативных планов. Подразделения оперативно-разыскной деятельности не только предотвращают тяжкие преступления, но и активно участвуют в управлении миграционными процессами. Они выявляют мигрантов, нарушивших международные и национальные законы, обеспечивают их передачу соответствующим органам и содействуют в координации работы государственных структур. Эффективная работа этих подразделений не только упрощает обмен информацией, но и улучшает мониторинг миграционных процессов, а также создает дополнительные возможности для их контроля. Для предотвращения нелегальной миграции необходимо системное подходящее управление деятельностью внутренних органов, в частности подразделений оперативно-разыскной деятельности. В статье рассматривается также важность международного сотрудничества этих подразделений, развитие взаимодействия с различными государствами и укрепление глобальных систем борьбы с миграцией.

Ключевые слова: *нелегальная миграция, внутренние органы, оперативно-разыскные подразделения, контроль миграции, идентификация мигрантов, международное сотрудничество, борьба с преступностью, юридический мониторинг, миграционные процессы, нарушения в миграции, миграционная политика, процесс возвращения граждан, права мигрантов, миграционная безопасность, национальная безопасность.*

Abstract: *Illegal migration has become one of the most pressing social and economic challenges faced not only by Uzbekistan but also by many countries worldwide. This issue stems not only from the inherent nature of migration processes but also from the lack of effective measures to combat migration, which poses significant threats to national security and public order. In this context, the operational-search departments within internal affairs agencies play a crucial role in*

addressing this problem. Their primary responsibility lies in detecting illegal migrants, monitoring their activities, and implementing necessary measures. This article explores the role and significance of operational-search departments in combating illegal migration and highlights the processes involved in organizing and overseeing their activities. Illegal migration in all its forms—international and domestic—is closely linked to various crimes, and the unregulated nature of these activities creates substantial social risks. Operational-search departments are essential in identifying illegal migrants and provide vital information for monitoring, analyzing, and developing operational plans. These departments not only prevent serious crimes but also play an active role in managing migration processes. They identify migrants who have violated national and international laws, ensure their referral to appropriate authorities, and facilitate the coordination of government bodies. Effective operation of these departments simplifies information exchange and enhances the monitoring of migration processes, creating additional opportunities for their regulation. To combat illegal migration effectively, it is essential to adopt a systematic approach to managing the work of internal affairs agencies, particularly operational-search departments. The article further discusses the importance of international collaboration, the development of intergovernmental cooperation, and the strengthening of global systems to fight illegal migration.

Keywords: illegal migration, internal affairs agencies, operational-search departments, migration control, migrant identification, international cooperation, crime prevention, legal monitoring, migration processes, migration violations, migration policy, return process, migrant rights, migration security, national security.

Kirish

Noqonuniy migratsiya bugungi kunda jahonning turli mintaqalarida, shu jumladan O'zbekistonda ham dolzarb masalaga aylangan. Mamlakatlarning iqtisodiy va ijtimoiy holatini bevosita ta'sir etuvchi bu masala, nafaqat fuqarolarning xavfsizligini ta'minlash, balki davlatlarning ichki va tashqi siyosatiga ham ta'sir ko'rsatadi. Noqonuniy migratsiya – bu yurt tashqarisidan yoki ichki hududlardan noqonuniy ravishda chegaralarni kesib o'tish, doimiy yashash joyi sifatida ro'yxatga

olinmaslik, shuningdek, mehnat faoliyatini qonuniy tarzda rasmiylashtirmaslik kabi holatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu jarayonlar orqali mamlakatlar o'rtasida qonunbuzarliklar ko'payadi, shu bilan birga, migratsiya jarayonlarini nazorat qilish tizimi samaradorligining pasayishiga olib keladi. Noqonuniy migratsiyaning tez sur'atlar bilan kengayishi, ayniqsa, xavfsizlikka alohida e'tibor qaratadigan ichki ishlar organlarining faoliyatini zamonaviy sharoitlarga moslashtirishni talab etmoqda. Bunga javoban, ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari o'z faoliyatini rivojlantirib, yangi yondashuvlar, metodlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llashga intilmoqda. Ular faqatgina migratsiya jarayonlarini nazorat qilish bilan cheklanmay, balki noqonuniy migratsiya bilan bog'liq huquqbuzarliklarni aniqlash, profilaktika qilish va jinoyatlarning oldini olishda faol ishtirok etadi. Ayniqsa, bu bo'linmalar odam savdosi, noqonuniy bandlik, shuningdek, migratsiyaga qarshi huquqiy tizimni mustahkamlashda alohida ahamiyatga ega. Bugungi kunda jahonning ko'plab davlatlari, jumladan, O'zbekiston, noqonuniy migratsiyaga qarshi samarali kurashishda ichki ishlar organlarining rolini yuksaltirishga katta e'tibor qaratmoqda. Noqonuniy migratsiya jarayonlari davlatlar uchun xavfli bo'lishi bilan birga, milliy xavfsizlik, iqtisodiyot va fuqarolarning farovonligiga tahdid soladi. Shu sababli, migratsiya xavfsizligini ta'minlash, odam savdosini va boshqa jinoyatlar bilan bog'liq muammolarni hal etish uchun ichki ishlar organlarining faoliyatini kuchaytirish zarurati paydo bo'lmoqda. Tezkor-qidiruv bo'linmalarining roli ayniqsa, davlat xavfsizligini ta'minlash va jamoat tartibini saqlashda muhim o'rin tutadi. Bu bo'linmalar migratsiya jarayonlarini nazorat qilish, noqonuniy migratsiyani aniqlash, migratsiya siyosatiga ziddiyatlarni bartaraf etish va unga qarshi chora-tadbirlarni amalga oshirishda o'z faoliyatini davom ettiradi. Tezkor-qidiruv bo'linmalarining samarali ishlashiga zamonaviy axborot texnologiyalarining joriy etilishi va ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish imkoniyatlari sezilarli darajada yordam bermoqda. Shu bilan birga, ichki ishlar organlarining boshqa hukumat idoralari va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ishlashida bu bo'linmalar o'zining strategik rolini mustahkamlashda davom etmoqda. Noqonuniy migratsiya bilan bog'liq muammolarni hal qilishda ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining o'rni juda katta.

Ular migrantlarning noqonuniy o'tishlarini to'xtatish, shuningdek, davlat chegaralarining buzilishi va mehnat huquqlarining poymol qilinishi kabi xavfli holatlarni bartaraf etishda faol qatnashadilar. Ushbu bo'linmalar, shuningdek, migratsiya jarayonlarining har bir bosqichini nazorat qilish, migratsiya siyosatining takomillashuviga yordam berish, shuningdek, davlatlararo hamkorlikni rivojlantirishda muhim vositalardan hisoblanadi. Noqonuniy migratsiya bilan kurashishning samarali tizimini yaratish uchun ichki ishlar organlarining bu bo'linmalarining imkoniyatlari va resurslarini kengaytirish zarur. Yana bir muhim jihat shundaki, tezkor-qidiruv bo'linmalari o'z faoliyatini faqat milliy darajada emas, balki xalqaro miqyosda ham amalga oshirishi kerak. Xalqaro hamkorlikda migratsiya jarayonlarini tartibga solish, migratsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada kuchaytirish va migratsiya xavfsizligini ta'minlash maqsadida davlatlar o'rtasida doimiy ravishda ma'lumot almashish, qo'shma operatsiyalarni tashkil etish zarur. Bunday hamkorliklarning samarali bo'lishi, o'z navbatida, migratsiya jarayonlarini samarali nazorat qilishni ta'minlaydi va noqonuniy migratsiyani oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Noqonuniy migratsiya, shuningdek, iqtisodiy va ijtimoiy tizimlarga ta'sir ko'rsatishi sababli, uni faqat yuridik va huquqiy asosda nazorat qilish kifoya qilmaydi. Buning o'rniga, davlatlar ichki ishlar organlari va boshqa tegishli idoralar bilan birgalikda zamonaviy yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar va ilmiy tadqiqotlar asosida mustahkam va samarali tizimni yaratish zarur. Shuningdek, hukumat idoralari o'rtasida samarali hamkorlik, ijtimoiy o'zgarishlarni inobatga olgan holda, migratsiya xavfsizligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Asosiy qism

Noqonuniy migratsiya – jahon miqyosida jiddiy xavf tug'diradigan va turli davlatlarning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy tizimlariga tahdid soladigan global masala sifatida qabul qilinadi. Bu masala nafaqat jismoniy shaxslarning xavfsizligini, balki davlatlarning ichki va tashqi xavfsizligini ham ta'sir qiladi. Noqonuniy migratsiya bilan bog'liq jarayonlar turli shakllarda yuzaga keladi, masalan, noqonuniy chegarani kesib o'tish, hujjatsiz yashash va mehnat qilish, shuningdek, odam savdosi va boshqa jinoyatlarning sodir bo'lishiga sabab bo'lishi mumkin. Bunday holatlar davlatning

huquqiy tizimiga, jamiyatning barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, davlatlar o'z ichki ishlar organlarini, xususan, tezkor-qidiruv bo'linmalarini samarali tarzda tashkil qilish va ularning imkoniyatlarini kengaytirish zaruriyatini sezmoqdalar. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashishda juda muhim rol o'ynaydi. Ularning asosiy vazifasi – migratsiya jarayonlarini nazorat qilish, noqonuniy migrantlarni aniqlash, ularga qarshi chora-tadbirlarni amalga oshirish, shuningdek, migratsiyaga aloqador jinoyatlarni, masalan, odam savdosini, hujjatsiz ishchi kuchini ishlatishni oldini olishdir. Tezkor-qidiruv bo'linmalari migratsiya jarayonlarining noxush oqibatlarini kamaytirish va shu jarayonlarning jinoiy faoliyatlarga aylanishining oldini olish uchun zarur vositalar bilan ta'minlangan. Tezkor-qidiruv bo'linmalarining samaradorligi yuqori darajadagi texnologik yangilanishlarga va ma'lumotlarni tezkor tahlil qilishga bog'liq. Bu bo'linmalar mamlakat ichidagi va xalqaro miqyosdagi huquqni muhofaza qilish tizimlari bilan hamkorlikda ishlaydi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalar yordamida migrantlarni aniqlash va ularning huquqbuzarliklar bilan bog'liqligini tekshirishda aniq va tezkor javob choralari ko'rish mumkin. Masalan, biometrik tizimlar, elektron chegaralarni nazorat qilish va raqamli xavfsizlik tizimlari yordamida noqonuniy migrantlarni aniqlash, ular bilan bog'liq xavflarni kamaytirish va jinoiy faoliyatlarni oldini olish mumkin. Xalqaro hamkorlikning muhimligi ham alohida ta'kidlanadi. Noqonuniy migratsiya va unga aloqador jinoyatlar, masalan, odam savdosi, noqonuniy bandlik va boshqa hududiy yirik muammolar, faqat bir davlatning ichki ishlar organlarining sa'y-harakatlari bilan hal qilib bo'lmaydi. Bunday xavf-xatarlarni kamaytirish uchun davlatlararo hamkorlik, axborot almashish va qo'shma operatsiyalarni tashkil etish juda zarur. Tezkor-qidiruv bo'linmalarining xalqaro hamkorlikdagi roli, ayniqsa, noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashishda muhimdir, chunki bu jarayonlar o'zaro bog'liq va ko'pincha transmilliy jinoiy tashkilotlar tomonidan boshqariladi. Jinoyatchilikka qarshi kurashishda tezkor-qidiruv bo'linmalarining roli ham ortib bormoqda. Noqonuniy migratsiya ko'pincha jinoyatlarni yuzaga keltiradi, masalan, odam savdosi, xavfli mehnat sharoitlari, jinsiy ekspluatatsiya va boshqalar. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari

aynan ushbu jinoyatlarni aniqlash va ularning oldini olishda faol ishtirok etadi. Migrantlar o'rtasidagi jinoiy faoliyatlarni tez va samarali aniqlash, shuningdek, bunday jinoyatlarga qarshi kuchli huquqiy mexanizmni ishlab chiqish zarur. Shunday qilib, bu bo'linmalar migrantlar bilan bog'liq jinoyatlarning oldini olishda, shuningdek, ularni aniqlashda muhim vositadir. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining o'zaro hamkorligi va resurslarni optimal taqsimlash bu muammoning yechimi uchun zarur. Ichki ishlar organlarining boshqa davlat idoralari bilan hamkorligi, ayniqsa, migratsiya siyosatining ijtimoiy jihatlariga qarashli bo'lgan sohalarda, migratsiyaga qarshi kurashishdagi samaradorlikni oshiradi. Hukumatning ichki va tashqi siyosatni ishlab chiqishdagi yondashuvlari, shuningdek, migratsiyaga oid huquqiy bazaning rivojlanishi bo'linmalar faoliyatini yaxshilashga yordam beradi. Ayniqsa, maxsus mutaxassislarni tayyorlash, yuqori malakali kadrlar va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali bu bo'linmalar o'z vazifalarini yanada samarali bajara olishadi. Tezkor-qidiruv bo'linmalarining faoliyati faqat qonunlar va huquqiy normalarni bajarish bilan cheklanmaydi, balki jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni saqlashga, fuqarolarning xavfsizligini ta'minlashga ham yordam beradi. Noqonuniy migratsiyaning oldini olishda jamoatni xabardor qilish, qonunchilikni takomillashtirish va fuqarolarni huquqiy jihatdan himoya qilish masalalariga ham alohida e'tibor qaratish zarur. Bu bo'linmalar o'z faoliyatini faqatgina davlatning ichki siyosatiga qarab emas, balki xalqaro miqyosda ham amaliyotga tadbiiq etadi.

Xulosa

Noqonuniy migratsiya – bu zamonaviy dunyoning eng murakkab va jiddiy ijtimoiy, iqtisodiy va huquqiy muammolaridan biridir. Bu jarayon nafaqat mamlakatlar o'rtasidagi chegara xavfsizligini, balki jamiyat ichidagi ijtimoiy barqarorlikni ham tahdid ostiga qo'yadi. Noqonuniy migrantlarning ko'payishi, ularning noqonuniy mehnat sharoitlarida ishlashi, odam savdosiga jalb qilinishi kabi holatlar jiddiy huquqiy va xavfsizlik muammolarini keltirib chiqaradi. Shu sababli, davlatlar uchun bu masalaga qarshi samarali chora-tadbirlarni ko'rish juda muhimdir. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari, aynan, bu jarayonni nazorat qilish va noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashishda asosiy kuchlardan biri hisoblanadi.

Tezkor-qidiruv bo'linmalarining roli noxush migratsiya jarayonlarining oldini olish, ularni monitoring qilish va ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlashda alohida ahamiyatga ega. Ularning vazifasi nafaqat migrantlarni aniqlash, balki ularning jamiyatga qo'shilishi, mehnat huquqlarini himoya qilish va jinoiy faoliyatlarni bartaraf etishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Ularning ish faoliyati samaradorligini oshirishda, ayniqsa, yangi texnologiyalarni qo'llash, xususan, biometrik tizimlar va elektron xavfsizlik mexanizmlarining joriy etilishi muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, bu bo'linmalar yuqori malakali kadrlarni jalb qilish va zamonaviy uslublar yordamida migratsiya jarayonlarini nazorat qilishda o'zlarini isbotlashlari kerak. Bundan tashqari, xalqaro hamkorlik migratsiya muammosini hal etishda ajralmas ahamiyatga ega. Noqonuniy migratsiya ko'pincha transmilliy jinoiy tarmoqlar tomonidan boshqariladi. Shu sababli, mamlakatlar o'rtasida axborot almashish, qo'shma operatsiyalarni tashkil etish va yuridik hamkorlikni mustahkamlash zarur. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham o'zaro aloqalar o'rnatish va migratsiyaga qarshi kurashishda hamkorlik qilishlari lozim. Bu jarayonni samarali tarzda amalga oshirish uchun davlatlar o'rtasidagi huquqiy bitimlar, qonunlar va kelishuvlar asosida harakat qilish kerak. Migratsiya jarayonlarining jinoiy oqibatlarini kamaytirish uchun ichki ishlar organlarining faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirish zarur. Tezkor-qidiruv bo'linmalari, ayniqsa, odam savdosi, xavfli mehnat sharoitlari va jinsiy ekspluatatsiya kabi jinoiy faoliyatlarni aniqlashda faollik ko'rsatishi kerak. Bu jinoiy faoliyatlar nafaqat migrantlarning huquqlari, balki ularning hayot va salomatligi uchun ham xavfli bo'lishi mumkin. Shu sababli, tezkor-qidiruv bo'linmalarining samarali ishlashi, noxush holatlarning oldini olish, shuningdek, jinoiy guruhlarini vaqtida aniqlashda nihoyatda muhimdir. Ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining faoliyatini optimallashtirish uchun muhim omil bu davlatning qonunchilik tizimini va migratsiyaga oid normativ hujjatlarni doimiy ravishda yangilab borishdir. Migratsiya jarayonlarini nazorat qilishda samarali yuridik bazaga ega bo'lish, shu bilan birga, ilg'or texnologiyalarni joriy etish bo'linmalarining samaradorligini oshiradi. Yuridik va texnik infratuzilmani takomillashtirish orqali ichki ishlar organlari noxush migratsiya jarayonlarini boshqarishda muhim o'rin

egallaydi. Shuningdek, davlatlar o'rtasida to'g'ri va samarali hamkorlikni rivojlantirish, migratsiya sohasidagi siyosatni kengaytirish va jamoatchilikni xabardor qilish orqali migratsiya bilan bog'liq xavf-xatarlarni kamaytirish mumkin. Jamiyatdagi noxush holatlarni kamaytirish va noqonuniy migratsiyaning oldini olishda ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalarining faoliyatini jamoat tomonidan qo'llab-quvvatlash zarur. Fuqarolarni xabardor qilish, ularning huquqlarini tushuntirish va ularga yuridik yordam ko'rsatish, noxush holatlarni kamaytirishga yordam beradi. Bu jarayonni amalga oshirishda davlat, jamoat tashkilotlari va huquqni muhofaza qilish organlari o'rtasidagi yaqin hamkorlik juda muhim hisoblanadi. Shunday qilib, ichki ishlar organlarining samarali ishlashida jamoatchilikning ishtiroki, davlat va huquqni muhofaza qilish organlari o'rtasidagi aloqalar, huquqiy va texnik infratuzilmaning rivojlanishi muhim omillar hisoblanadi. Xulosa qilib aytganda, ichki ishlar organlarining tezkor-qidiruv bo'linmalari noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashishda mustahkam va samarali vosita hisoblanadi. Ularning faoliyati faqatgina migratsiya jarayonlarini tartibga solish bilan cheklanmaydi, balki migratsiya bilan bog'liq jinoiy faoliyatlarni bartaraf etish, jamoat xavfsizligini ta'minlash va mamlakatning umumiy xavfsizligini saqlashda muhim rol o'ynaydi. Shu bois, tezkor-qidiruv bo'linmalarining samarali ishlashini ta'minlash uchun hukumatlar yangi yondashuvlarni, texnologiyalarni, xalqaro hamkorlikni va huquqiy tizimlarni yangilab borishlari lozim. Bu jarayonlarni samarali amalga oshirish davlatning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy barqarorligini saqlashda asosiy vositaga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov. I. A. (2020). *Migratsiya va uning ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri*. Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti.
2. Shomurodov. A. X. (2019). *Jinoyatga qarshi kurashishda ichki ishlar organlarining rolini oshirish*. Toshkent: Yuridik akademiya nashriyoti.
3. Xaydarov. B. (2018). *Transmilliy jinoyatchilik va migratsiya: zamonaviy tahdidlar va xavflar*. Tashkent: Fan va texnologiya.
4. G'ofurov. T. M. (2021). *Noqonuniy migratsiya va uning global xavfsizlikka ta'siri*. Tashkent: O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti nashriyoti.